

RIKTLINJER FÖR BOSTADSFÖRSÖRJNINGEN HAPARANDA KOMMUN

Kf 2019-04-15 , §68

Dokumenttyp Riktlinjer för bostadsförsörjningen	Diarienummer 2018/362	Fastställt Kommunfullmäktige, 2019-04-15 §68
För revidering ansvarar Samhällsbyggnadschef	Uppföljning Samhällsbyggnadschef	Revidering Varje mandatperiod

m *UJ* *Alm*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Bostadsförsörjning i Haparanda	3
Inledning.....	3
Riktlinjer för bostadsförsörjningen	3
2. Kommunens mål.....	4
Övergripande mål för utveckling av bostadsbeståndet.....	4
Delmål och insatser för att nå målen	4
Fortsatt arbete.....	5
3. Nationella och regionala mål.....	6
Regeringens mål för boende och byggande.....	6
Nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft	6
Jämställdhetspolitiska mål.....	6
Mål för integrationspolitiken.....	7
Regional utvecklingsstrategi för Norrbottens län.....	7
Länstransportplan för Norrbottens län	7
4. Förutsättningar.....	8
Befolkning.....	8
Arbetsmarknad och pendling.....	14
Inkomster.....	15
Bostadsbeståndet i Haparanda.....	16
Bostadsmarknaden i Haparanda kommun	19
Fysisk planering	22
5. Behov för olika grupper	23
Äldre.....	23
Ungdomar och studenter	23
Personer med funktionsnedsättning.....	23
Nyanlända.....	23
Ensamkommande barn	24
Hemlösa.....	24
Personer i behov av skyddat boende	24
Stöd till bostadsbyggande.....	25
6. Referenser.....	26

1. BOSTADSFÖRSÖRJNING I HAPARANDA

Inledning

Att ha tillgång till en bostad är ett grundläggande mänskligt behov och en rättighet. Alla som bor och som vill bo i Haparanda kommun ska därför kunna hitta en bostad som passar deras behov och preferenser i olika skeden av livet. Att kunna erbjuda ett varierat utbud av bostäder i attraktiva miljöer är också en viktig fråga för att locka nya invånare att bosätta sig i Haparanda kommun.

Riktlinjer för bostadsförsörjningen

I enlighet med lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar så ska kommunen under varje mandatperiod anta riktlinjer för bostadsförsörjningen. Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsättningar för alla kommunens medborgare att leva i goda bostäder. Riktlinjerna ska ligga till grund för kommunens planering för bostadsförsörjningen.

Riktlinjerna ska innehålla kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och de insatser som kommunen ska genomföra för att nå de uppsatta målen. Av riktlinjerna ska det också framgå hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Riktlinjerna ska grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder, bostadsbehoven för olika grupper samt de rådande förutsättningarna på bostadsmarknaden i kommunen. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska vara vägledande när kommunen planerar för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet i enlighet med 2 kap. 3§ 5 plan- och bygglagen (2010:900).

Samråd

Vid planeringen av bostadsförsörjningen ska kommunen samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen, aktören med ansvar för regionalt tillväxtarbete i länet och andra regionala organ tillfälle att yttra sig.

Förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen skickades under vintern 2018 på remiss till Länsstyrelsen i Norrbotten, Region Norrbotten, Trafikverket, Kalix, Överkalix och Övertorneå kommuner samt Tornio kommun i Finland. Det var endast Länsstyrelsen i Norrbotten som inkom med synpunkter om innehållet i riktlinjerna. Synpunkterna har beaktats och riktlinjerna har reviderats utifrån Länsstyrelsen yttrande.

2. KOMMUNENS MÅL

Övergripande mål för utveckling av bostadsbeståndet

Det övergripande målet för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är att vidmakthålla och utveckla Haparanda som en väl fungerande kommun som erbjuder invånarna goda bostäder i trivsamma och attraktiva boendemiljöer.

Delmål och insatser för att nå målen

Bygg i rätt lägen

Ny bebyggelse ska i första hand hänvisas till och uppföras i lägen där befintlig infrastruktur och redan gjorda investeringar i lokalgator, belysning och vatten- och avloppsanläggningar kan nyttjas. Det gäller särskilt i centralorten där det ska finnas god kapacitet att bygga flerbostadshus.

Det finns redan idag detaljplanerad mark som är möjlig att bebygga.

Insatser

Det ska finnas aktuella fördjupningar av översiktsplanen för Haparanda, Seskarö, Sävis, Nikkala och Karungi där det ska framgå var det finns byggbar mark.

Ansvar

Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Uppföljning

Översiktsplanen, inklusive fördjupningar och tillägg, ska aktualitetsprövas varje mandatperiod. Det är kommunfullmäktige i Haparanda som tar ställning till om översiktsplanen är aktuell.

Bygg för äldre med särskilda behov

Planera och bygg i Haparanda centralort för att tillgodose behoven av bostäder för gruppen äldre.

Insatser

Utred behoven av fler platser i särskilda boenden och trygghetsboenden i Haparanda centralort. Upprätta detaljplaner för att möjliggöra ny bebyggelse som kan tillgodose de behov som identifieras.

Ansvar

Socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Uppföljning

Socialtjänsten ska tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen sammanställa underlag över hur många platser på särskilda boenden och trygghetsboende som behövs den kommande mandatperioden.

Planera med framförhållning

Säkerställ att det finns byggbar mark för olika typer av bostäder i såväl villor, flerbostadshus, äldreboenden och trygghetsboenden.

Insatser

Kommunen ska kontinuerligt säkerställa att det finns detaljplaner som möjliggör ny-, om- och utbyggnad av bostäder i Haparanda centralort. Detaljplaner ska upprättas som möjliggör byggande av 100 villor och 100 lägenheter i flerbostadshus i Haparanda centralort. I kommunens översiktsplan ska mark pekats ut som kan tillgodose behoven av byggbar mark i ett tioårsperspektiv.

Ansvar

Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Uppföljning

Samhällsbyggnadsförvaltningen ska varje mandatperiod sammanställa hur mycket byggbar mark som finns och vilken typ av bebyggelse den möjliggör.

Fortsatt blandning av upplåtelseformer och bostadstyper

Haparanda har jämfört med andra kommuner i Norrbotten en bra blandning av olika upplåtelseformer och bostadstyper. För att det ska vara god rörlighet på bostadsmarknaden och för att kunna erbjuda människor ett varierat utbud av bostäder i olika prisklasser så är det angeläget att det även i framtiden finns en bra blandning av upplåtelseformer och bostadstyper.

Insatser

Haparandabostäder ska bygga och förvalta hyresrätter. Beståndet ska anpassas efter utvecklingen (/marknadens behov) i kommunen.

Ansvar

Kommunfullmäktige beslutar om ägardirektiv till Haparandabostäder.

Uppföljning

Uppföljning görs årligen i Haparandabostäders årsredovisning och verksamhetsberättelse.

Fortsatt arbete

Riktlinjerna för bostadsförsörjningen är ett strategiskt viktigt verktyg i arbetet för att göra Haparanda till en attraktiv kommun både för de som redan bor i och för de som vill flytta till kommunen. De mål och insatser som formulerats ska utgöra utgångspunkt i allt arbete som kan kopplas till bostadsförsörjningen. Det gäller särskilt vid revidering av kommunens översiktsplan som genomförs under 2019 i vilken det ska redovisas hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Riktlinjerna kommer att finnas tillgängliga på kommunens hemsida och en "kortversion" som innehåller information om mål och aktiviteter kommer att tas fram. Kommunen kommer också att kommunicera målet om att bygga för äldre till olika aktörer på bostadsmarknaden för att undersöka om det finns intresse från privata aktörer att bygga trygghetsbostäder i kommunen. I arbetet med fördjupningar av översiktsplanen kommer dialog att föras med såväl fastighetsägare, byggaktörer boende i olika områden och övriga kommunmedborgare om efterfrågan, behov och önskemål vad gäller boende, bostäder och boendemiljöer.

3. NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL

I detta kapitel redogörs för relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Regeringens mål för boende och byggande

Regeringens övergripande mål för samhällsplanering, bostadsmarknad och byggande är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas och där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Delmålet för bostadsmarknaden är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Regeringen formulerade år 2014 ett kvantitativt mål om att det fram till år 2020 ska ha byggts minst 250 000 nya bostäder i Sverige.

Haparanda kommun har kvantitativa mål om att det ska finnas detaljplaner som möjliggör byggande av 100 villor och 100 lägenheter i flerbostadshus i centralorten. I övrigt syftar mål och insatser till att skapa så bra förutsättningar som möjligt för nybyggnation och ett effektivt nyttjande av det befintliga beståndet.

Nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft

I regeringens strategi för hållbar regional tillväxt anges att bostadsförsörjning och tillgång till ändamålsenliga bostäder i attraktiva lägen är en angelägen fråga i alla delar av landet. Brist på bostäder riskerar att hindra tillväxt och utveckling. Ökad nyproduktion av bostäder och bättre utnyttjande av det befintliga beståndet pekas ut som angeläget för att möta människors behov både i städer och på landsbygden. Haparanda är del av en arbetsmarknadsregion där invånarna pendlar till såväl Luleå, Boden, Kalix, Överkalix och Övertorneå för att arbeta. Många pendlar också över gränsen till Finland för arbete i Torneå, Keminmaa, Kemi och Uleåborg. Den planerade persontågstrafiken på Haparandabanan kommer ytterligare förstärka möjligheterna att bo i en kommun och arbeta i en annan. Om Haparanda kan erbjuda bostäder i bra pendlingslägen så kan fler i framtiden ha sin bostad i Haparanda och sitt arbete på annan ort.

Jämställdhetspolitiska mål

Det övergripande målet för den nationella jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån det övergripande målet har regeringen formulerat sex delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet
- Jämställd utbildning
- Jämn fördelning av det obetalda hem och omsorgsarbetet
- Jämställd hälsa
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Fler olika typer av bostäder som passar personer med olika bakgrund, kön och ekonomiska förutsättningar stärker möjligheterna för alla att tillgodose sina bostadsbehov. Att ha möjlighet att välja kunna välja att bo ensam eller med andra i olika typer av bostäder under olika delar av livet är betydelsefullt för att förbättra förutsättningarna människor att kunna leva mer jämställda liv.

Mål för integrationspolitiken

Det övergripande målet för den nationella integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. För att uppnå målet för integrationspolitiken krävs åtgärder inom områden som arbetsmarknad, utbildning, hälsa och sjukvård och bostadsbyggande. Haparanda kommun har de senaste åren tagit emot många asylsökande och nyanlända och klarat av att erbjuda de allra flesta en bostad. För att det ska finnas fortsatt goda förutsättningar för mottagande så finns i riktlinjerna mål om att ha en fortsatt god blandning av upplåtelseformer och bostadstyper. Att det finns hyresbostäder till rimliga priser är viktigt för nyanländas etablering och en trygghet som skapar förutsättningar för framgångsrik integration i samhället.

Regional utvecklingsstrategi för Norrbottens län

En regional utvecklingsstrategi för Norrbottens län (RUS) är under framtagande och har varit på remiss. Haparanda lyfte i sitt remissvar att det är angeläget att den regionala utvecklingsstrategin beskriver hur alla Norrbottens 14 kommuner ska utvecklas så att det skapas goda förutsättningar för tillväxt i hela länet. Den regionala utvecklingsstrategin kommer att användas som underlag vid framtida revideringar av kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning. Det är också viktigt att kommunala program och planer används som underlag i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin.

Länstransportplan för Norrbottens län

Länstransportplanen för Norrbotten anger den strategiska inriktningen för länets transportinfrastruktur 2018 – 2029. I länstransportplanen prioriteras funktioner som ska bidra till att uppfylla nationella och regionala mål för transportsystemet.

I länstransportplanen fördelas 812 miljoner kronor till investeringar i regionala vägar, trafiksäkerhetsåtgärder, cykelvägar, infrastruktur för den regionala kollektivtrafiken och statlig medfinansiering till åtgärder på kommunalt vägnät.

Väl fungerande och effektiva kommunikationer både på väg och järnväg är viktigt för att förenkla människors vardagsliv och förbättra tillgängligheten till en större arbetsmarknad. Det kan i sin tur stärka Haparandas attraktivitet som boendekommun och skapa större efterfrågan på bostäder, framför allt i centralorten. Kommunen har därför som mål att det ska finnas detaljplanerad mark som är möjlig att bebygga samt att det även i framtiden ska finnas god tillgång till hyresbostäder.

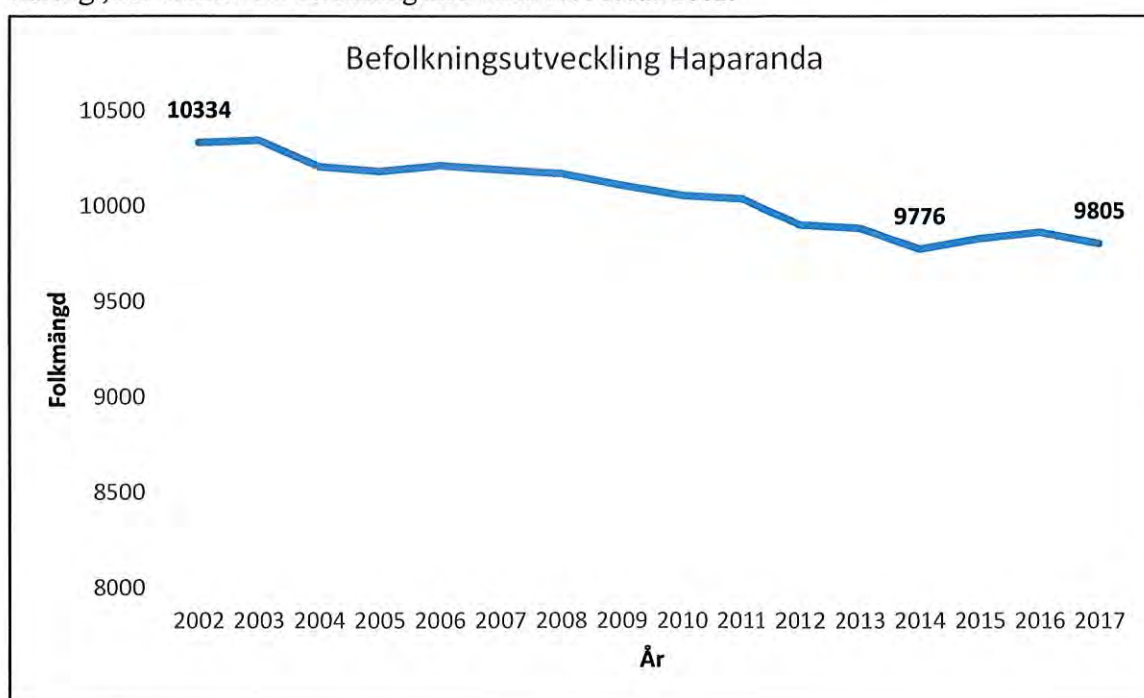
4. FÖRUTSÄTTNINGAR

I detta kapitel redovisas statistik som beskriver den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder, bostadsbehoven för olika grupper samt de rådande förutsättningarna på bostadsmarknaden i kommunen.

Befolkning

Befolkningsutveckling

År 1994 nådde befolkningen i Haparanda sin högsta notering då det bodde hela 11 041 personer i kommunen. År 2017 bodde det 9805 personer i Haparanda. Mellan 2014 och 2016 ökade befolkningen något för att sedan minska igen mellan 2016 och 2017. Om man tittar lite närmare på hur befolkningen minskat inom kommunen visar det sig att centralorten endast tappat 1,5% och Seskarö 0,9% sedan 2002. De områden som ligger utanför de fyra största orterna Haparanda, Seskarö, Nikkala och Karungi, har minskat sin befolkning med cirka 11% sedan 2002.

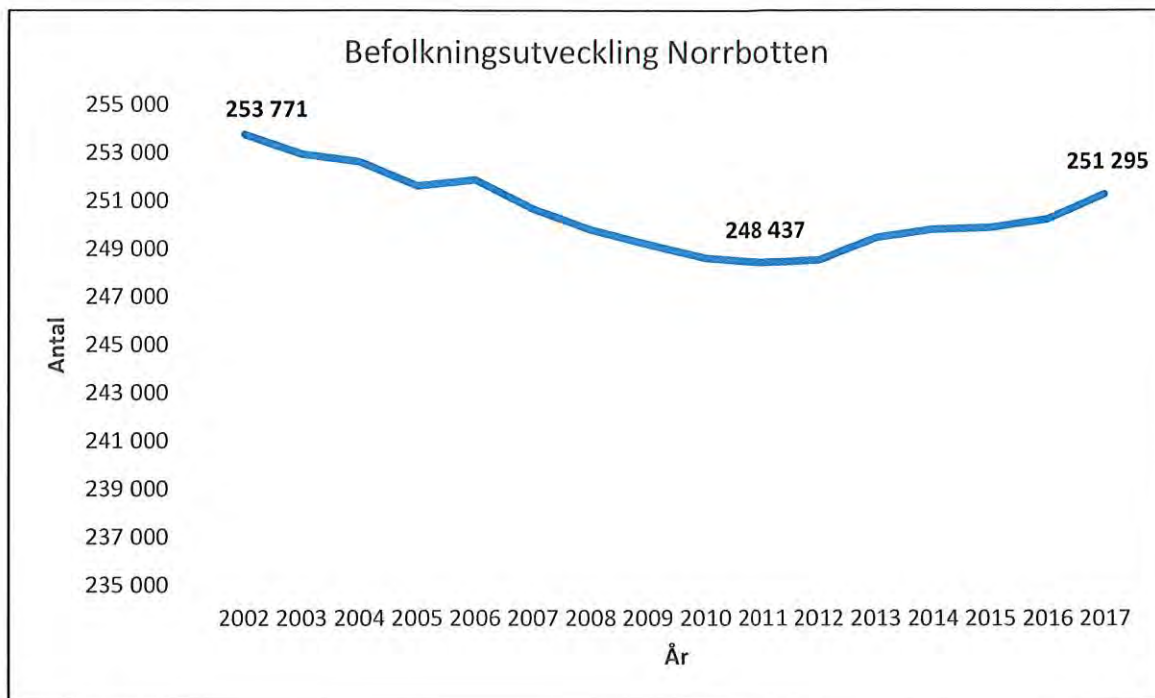
Källa: SCB (2018a)

Befolkningsminskningen fördelas ojämt utifrån kön. 2017 bodde 4755 kvinnor i Haparanda, en minskning med 281 personer eller 5,6 % sedan 2002. Samma år bodde 5050 män i Haparanda, en minskning med 256 personer eller 4,8%.

Minskningen i befolkning i Haparanda är mindre än i grannkommunerna. Haparanda minskade med cirka 5 % mellan 2002 och 2017. Under samma period minskade befolkningen i Övertorneå och Överkalix med cirka 17% och i Kalix med cirka 9%.

BB *WJ* *AM*

Även länet som helhet har minskat i befolkning under perioden 2002 till 2017. År 2017 bodde 2337 eller cirka 1% färre personer i Norrbotten jämfört med 2002. Befolkningssiffrorna i länet var som lägst 2011 men har sedan dess ökat fram till 2017.

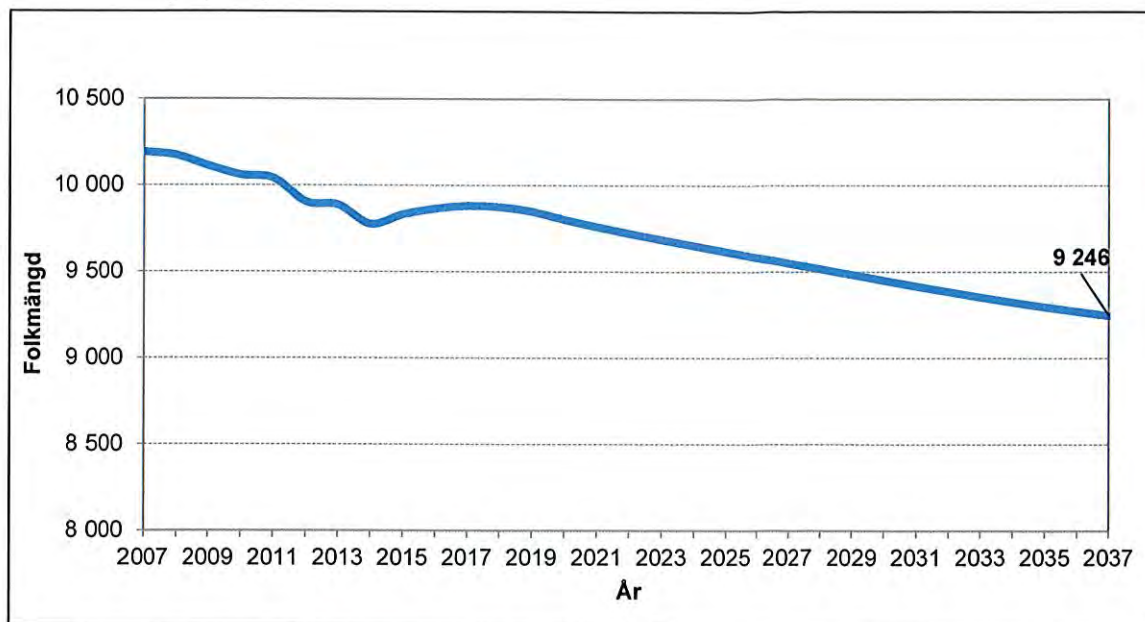

Källa: SCB, 2018a

Även i länet så fördelas minskningen ojämnt mellan kvinnor och män. 2017 bodde 122 632 kvinnor i Norrbotten, en minskning med 2624 personer eller 2,1 % sedan 2002. Samma år bodde 128 663 män i Norrbotten, en ökning med 148 personer eller 0,1%.

Flertalet kommuner i länet och länet som helhet har alltså minskat i befolkning under en tid. Samtidigt uppvisas en motsatt trend på riksnivå där befolkningen ökat med 1 180 875 personer mellan 2002 och 2017. Det är en ökning med 13,2% från 8 939 367 personer till 10 120 242 personer.

Befolkningsprognos

Källa: Haparanda kommun. Befolkningsprognos 2007 - 2037

Enligt den befolkningsprognos som togs fram av SCB 2017 förväntas Haparanda kommun fortsätta att minska i befolkning för att 2037 uppgå till cirka 9246 personer. Om det skulle inträffa skulle det innebära att befolkningen minskat med 559 personer eller cirka 5,7% jämfört med 2017. Prognosen är ett försök att förutspå befolkningsutvecklingen med utgångspunkt i hur utvecklingen har sett ut de senaste åren. Prognosen tar inte hänsyn till den politik som förs på nationell, regional och lokal nivå och som kan ha betydelse för befolkningsutvecklingen. Det är därför viktigt att kommunen följer utvecklingen och står redo att hantera olika scenarier för befolkningsutvecklingen. För att hantera en befolkning med högre andel äldre har kommunen som mål att planera för fler platser i särskilda boenden och trygghetsboenden. Om befolkningsutvecklingen skulle uppvisa en positiv trend de kommande åren har kommunen som mål att det ska finnas detaljplanerad mark för både villor och flerbostadshus i centralorten. För att kunna möta befolkningsförändringar är det också viktigt att det finns en viss vakansgrad i det befintliga beståndet. Det gäller särskilt i centralorten.

Åldersstruktur

Medelåldern i Haparanda kommun är 45,8 år. Det är högre än i Sverige som helhet där medelåldern är 41,2 år. Det är även högre än i Norrbottens län där medelåldern är 43,7 år. Som tabellerna nedan visar så är en större andel av befolkningen i Haparanda över 65 år jämfört med hur befolkningen är fördelad på riksnivå. En större andel äldre innebär både att det finns behov av att tillgänglighetsanpassa bostäder och att på sikt bygga fler bostäder i trygghets- och seniorboenden samt i särskilda boenden för äldre.

Befolkning Haparanda 2017 fördelad på olika åldersklasser											
Ålder	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85-94	95+
Antal	467	1053	1030	905	981	1176	1469	1619	827	265	13
Andel	4,8	10,7	10,5	9,2	10,0	12,0	15,0	16,5	8,4	2,7	0,1
Befolkning riket 2017 fördelad på olika åldersklasser											
Ålder	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85-94	95+
Andel	5,9	11,8	11,5	13,8	12,5	13,2	11,4	11,0	6,2	2,4	0,2

Källa: SCB, 2018a

Handwritten signatures and initials in blue ink.

Hushåll

Befolkningens fördelning i olika hushållstyper och hushållens storlek har betydelse för hur många och vilken typ av bostäder som behövs och efterfrågas i kommunen. Den vanligaste hushållstorleken i Haparanda kommun år 2017 var hushåll med 1 person och den näst vanligaste var hushåll med 2 personer. Hela 54% av befolkningen i Haparanda tillhör ett hushåll med 1-2 personer. Det finns en högre andel hushåll med en person i Haparanda, 46,2 %, jämfört med Norrbottens län där 41,7 % av alla hushåll består av en person. Motsvarande siffra för riket som helhet är 39,2 %. Haparanda har också en högre andel ensamhushåll om man jämför med grannkommunerna Övertorneå som har 43,8%, Kalix som har 39,6% och Övertorneå som har 41,1%.

Hushållsstorlek Haparanda 2017			Personer i olika hushåll 2017	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
1 person	2273	46,2	2273	23,2
2 personer	1532	31,2	3064	31,2
3 personer	486	9,9	1458	14,9
4 personer	364	7,4	1456	14,8
5 personer	158	3,2	790	8,1
6 personer	58	1,2	348	3,5
7+ personer	46	0,9	397	4,0
Uppgift saknas			19	0,2
Totalt	4917		9805	

Källa: SCB, 2018b

Den vanligaste hushållstypen i Haparanda kommun var år 2017 ensamstående utan barn och den näst vanligaste var sammanboende utan barn.

Personer fördelat på hushållstyp Haparanda 2017		
	Antal	Andel
Ensamstående utan barn	2273	23,2%
Ensamstående med barn 0-24 år	795	8,1%
Ensamstående med barn 25 + år	182	1,9%
Sammanboende utan barn	2402	24,5%
Sammanboende med barn 0-24 år	2964	30,2%
Sammanboende med barn 25+ år	243	2,5%
Övriga hushåll utan barn	435	4,4%
Övriga hushåll med barn 0-24 år	445	4,5%
Övriga hushåll med barn 25+ år	47	0,5%
Uppgift saknas	19	0,2%
Totalt	9805	100%

Källa: SCB, 2018c

Haparanda har en något högre andel ensamstående med barn än Kalix och Övertorneå där cirka 20% av befolkningen hör till ett sådant hushåll. Det är ungefär samma andel som för gruppen landsbygdskommuner enligt Sveriges kommuner och landstings kommungruppsindelning. Landsbygdskommuner är kommuner med mindre än 15 000 invånare i den största tätorten. Haparanda har en lägre andel sammanboende med barn, 32,7% än snittet för landsbygdskommuner som är 37,1%. Haparanda har också en något högre andel ensamstående med barn, cirka 10% jämfört med landsbygdskommuner och grannkommunerna där motsvarande siffror är cirka 8% (SCB, 2018c).

År 2017 fanns det 1207 män och 1066 kvinnor som var ensamstående utan barn i Haparanda kommun. Samma år fanns det 532 ensamstående kvinnor med barn och 445 ensamstående män med barn i Haparanda. Det betyder att av de ensamstående föräldrarna i Haparanda var cirka 54,5 % kvinnor (SCB, 2018c).

m *WJ* *Alan*

Det finns idag ingen prognos över hur antalet hushåll eller hur hushållsammansättningen i Haparanda kan komma att förändras i framtiden. För att kunna göra en sådan prognos måste man känna till hushållskvoten för olika åldersgrupper. Hushållskvoten är antal hushåll dividerat med antal personer i respektive åldersgrupp. En hög hushållskvot innebär en högre andel singelhushåll. Om hushållskvoten skulle vara 1 så skulle det innebära att alla hushåll är singelhushåll och om hushållskvoten är 0,5 skulle det innebära att det inte finns några singelhushåll. Boverket anger i en rapport (2015:18) att hushållskvoten är positivt korrelerad med ålder. Ju äldre befolkningen är desto högre kommer hushållskvoten att vara. Medelåldern är redan idag hög i Haparanda och kommunen har följaktligen många singelhushåll. Eftersom att både andelen och antalet äldre bedöms öka i Haparanda i framtiden kommer det sannolikt finnas en hög andel singelhushåll i kommunen även i framtiden. Det innebär att det kommer att finnas behov av både mindre bostäder och bostäder i boendeformer anpassade för äldre.

Flyttningar och invandring

Totalt flyttningsöverskott							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
-52	7	-74	7	-59	71	81	-19
Invandringsöverskott							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
-14	8	-27	27	-1	60	147	99
Inrikes flyttningsöverskott							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
-38	-1	-47	-20	-58	11	-66	-118

Källa: SCB, 2018d

Som tabellen ovan visar så kan en relativt stor del av de senaste årens positiva flyttningsöverskott förklaras av att det har varit ett positivt invandringsöverskott i kommunen. 2015 var det även ett positivt inrikes flyttningsöverskott vilket betyder att det under det året var fler som flyttade till Haparanda från andra delar av Sverige än det var som har flyttade från Haparanda till andra delar av Sverige.

Trenden för invandring i Haparanda ser ungefär likadan ut som i grannkommunerna Överkalix, Övertorneå och Kalix. 2017 var invandringsöverskottet i Kalix 204, i Överkalix 92 och i Övertorneå 23. Även grannkommunerna har en lite blandad trend vad gäller det totala flyttningsöverskottet. Sedan 2010 har det vissa år varit positivt medan det andra år har varit negativt. Sedan 2015 är det bara Övertorneå som har haft ett negativt flyttningsöverskott varje år.

Bland de som flyttar till kommunen är fler män än kvinnor. År 2017 flyttade 329 män och 237 kvinnor till kommunen. Samma år flyttade 302 män och 283 kvinnor från kommunen. Det innebär att Haparanda hade ett negativt flyttningsöverskott för kvinnor men ett positivt för män, var 14 (SCB, 2018d).

Sedan 2010 har det i åldersgruppen 20-24 år flyttat ut fler personer än vad som har flyttat in till kommunen. Detsamma gäller för åldersgruppen 25-29 år med undantag för 2016. I andra åldersgrupper är trenden inte lika entydig. I åldersgruppen 60-64 år har det varit ett positivt flyttnetto sedan 2010, detsamma gäller för åldersgruppen 65-69 år med undantag för 2011. För åldersgrupperna 0-4 år och 5-9 år har det varit ett positivt flyttnetto sedan 2015 (SCB, 2018d). Utmaningen för Haparanda kommun ligger i att få fler unga att stanna i kommunen eller att flytta tillbaka.

Flytt- och invandringsmönstren påverkar hur behoven och efterfrågan på olika bostäder ser ut. I viss mån kan även utbudet av bostäder i kommunen påverka flyttmönster. Om Haparanda kan erbjuda ett varierat utbud av bostäder i olika prisklasser i attraktiva lägen tillsammans med en stark arbetsmarknad så kan det locka flera att flytta till kommunen.

Som erfarenheter från 2015-2017 visar så kan behoven av bostäder för asylsökande och nyanlända förändras på väldigt kort tid beroende på händelser i omvärlden och vilken politik som förs på nationell nivå. Det syns även i statistiken ovan där invandringsöverskottet i Haparanda gick från minus

ett till 147 på bara två år. Det är svårt att planera för och hantera snabba förändringar i behov och efterfrågan på bostäder för asylsökande och nyanlända men Haparanda kommun har klarat av att ta emot många och kan erbjuda bostäder till de de nyanlända som anvisas till kommunen idag.

Födda och döda

Under lång tid har födelseöverskottet i Haparanda kommun varit negativt. Det betyder att det har dött fler än vad det har fötts i kommunen. Tabellen nedan visar hur utvecklingen har sett ut sedan 2010. Barn föds in i hushåll och därför uppstår inte omedelbart behov av fler bostäder bara för att barnafödandet skulle vara särskilt högt ett enskilt år. Vanligtvis flyttar ungdomar hemifrån någon gång mellan 20-24 års ålder varpå behov av egen bostad uppstår. Eftersom att Haparanda kommun minskar i befolkning så finns det vakanser i det befintliga bostadsbeståndet. Utmaningen för kommunen ligger i att försöka se till så att beståndet av bostäder matchar de behov och preferenser som finns idag då många vakanser finns i kommunens landsbygdsområden. En viktig faktor när människor väljer var de ska bo är tillgång till service vilket kan innebära att landsbygdsområden av många, och då kanske framförallt unga, inte upplevs vara attraktiva som boendeorter, särskilt inte när det handlar om att flytta in i sin första bostad.

Födda							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
107	108	85	89	88	92	85	69
Döda							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
107	140	147	115	138	118	132	109
Födelseöverskott							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0	-32	-62	-26	-50	-26	-47	-40

Källa: SCB, 2018e, SCB, 2018f

Eftersom att Haparanda kommun har tagit emot många nyanlända kan statistiken vara något missvisande då barn som redan fötts det år de kom till Haparanda inte räknas in i statistiken.

Arbetsmarknad och pendling

Förvärvsfrekvensen i Haparanda kommun är relativt låg både om man jämför med riket där den ligger på 78,6%, Norrbottens län där den är 81,4% och grannkommunen Övertorneå där den är 76,8%. Statistiken är dock missvisande då den inte fångar upp de som bor i Haparanda men har sin arbetsplats i Finland.

Förvärvsarbetande över 16 år boende i Haparanda 2016	
Män	1940
Kvinnor	1874
Samtliga	3814
Förvärvsarbetande över 16 år med arbetsplats i Haparanda 2016	
Män	1729
Kvinnor	1823
Samtliga	3552
Andel förvärvsarbetande i Haparanda kommun i åldersgruppen 20 – 64 år 2016	
Män	64,0 %
Kvinnor	72,6 %
Samtliga	68,0 %

Källa: SCB, 2018g

Inpendlare över kommungräns							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Män	213	203	275	226	221	226	213
Kvinnor	190	170	175	174	167	158	159
Samtliga	403	373	450	400	388	384	372
Utpendlare över kommungräns							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Män	371	384	397	429	450	405	424
Kvinnor	215	212	200	210	205	210	566
Samtliga	564	599	609	629	660	610	634
Bor och arbetar i kommunen							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Män	1474	1548	1545	1552	1513	1501	1516
Kvinnor	1619	1661	1678	1679	1655	1660	1664
Samtliga	3093	3209	3223	3223	3168	3161	3180

Källa: SCB, 2018h

Som framgår ovan så pendlar fler män än kvinnor till sitt arbete i Haparanda. Både antalet som pendlar över kommungränsen för att arbeta och antalet som både bor och arbetar i Haparanda kommun har ökat sedan 2010.

Under 2016 var den öppna arbetslösheten i Haparanda kommun 6,5 % bland män och 3,2% bland kvinnor. Samma år deltog ytterligare 6,2 % av männen och 4,0 % av kvinnorna i kommunen i arbetsmarknadsprogram (Länsstyrelsen i Norrbotten, 2017).

Eftersom att många pendlar till arbetet i Haparanda så är det mycket viktigt med väl fungerande och effektiva kommunikationer. Om det finns bostäder i bra pendlingslägen med tillgång till både offentlig och kommersiell service kan Haparanda fortsätta att vara en attraktiv kommun att bo i även för de som inte har sin arbetsplats i kommunen. Att det finns attraktiva bostäder i Haparanda och länet är även betydelsefullt för att kunna matcha arbets sökande med de arbetstillfällen som finns idag och som kommer att uppstå i framtiden. Pendlingsstatistiken fångar inte upp de som bor i Haparanda och arbetar på andra sidan gränsen mot Finland varför statistiken kan underskatta det antal som pendlar till arbete.

Handwritten signatures: DD, WA, ALU

Inkomster

I Haparanda kommun uppgick kvinnors medelinkomst 2016 till cirka 96 % av männens. Inkomstskillnaderna förstärks när män och kvinnor når en ålder över 65 år då kvinnors medelinkomst sjunker i relation till männens för att endast uppgå till cirka 80 % av männens medelinkomst.

Förvärvsinkomst i åldersgruppen 20 – 64 år i Haparanda kommun		
	Medelinkomst 2016 (tkr)	Medianinkomst 2016 (tkr)
Män	276,6	282,4
Kvinnor	265,3	275,9
Förvärvsinkomst i åldergruppen + 65 år i Haparanda kommun		
	Medelinkomst 2016 (tkr)	Medianinkomst 2016 (tkr)
Män	216,7	198,0
Kvinnor	172,5	157,3

Källa: SCB, 2018i

Många som bor i Haparanda arbetar och får sin inkomst på andra sidan nationsgränsen mot Finland. Statistiken för inkomster fångar inte upp dessa varför den kan vara något missvisande.

Även för män och kvinnor med barn under 20 år skiljer sig inkomsterna åt. År 2016 var den genomsnittliga disponibla inkomsten för ensamstående kvinnor med barn under 20 år 298,5 tkr. Samma år var den genomsnittliga disponibla inkomsten för ensamstående män med barn under 20 år 350,7 tkr, en skillnad på över 50 tkr. De hushåll som hade högst genomsnittlig disponibel inkomst i Haparanda 2016 var sammanboende med barn under 20 år som uppgick till 535,5 tkr. Jämfört med både Norrbottens län och riket så är den genomsnittliga disponibla inkomsten i alla de ovan nämnda hushållskategorierna lägre i Haparanda kommun (SCB, 2018i).

De skillnader i inkomst som finns mellan kvinnor och män, personer i olika hushållsställning och personer i olika åldrar innebär att olika grupper har olika förutsättningar att kunna efterfråga bostäder. Det gäller särskilt bostäder i nyproduktion eller småhus och villor. De lägre inkomsterna innebär också att det är svårare för privatpersoner i Haparanda att låna pengar för att köpa eller bygga egen bostad. Om alla ska kunna tillgodose sina bostadsbehov i Haparanda måste det därför finnas bostäder i olika prisklasser. Det är en särskilt svår utmaning att nå rimliga hyror och kostnader vid nyproduktion. Genom statliga stöd för byggande av hyresrätter som står till förfogande har det tidigare varit möjligt att nå lägre kostnader i nyproduktion. Det är idag oklart om stöd för byggande av hyresrätter kommer att återinföras.

Inkomsterna för människor som uppnått pensionsålder i Haparanda kommun är särskilt låga, och då särskilt för gruppen kvinnor. Det är personer i denna ålderskategori som har behov av trygghetsbostäder. De låga inkomsterna kan innebära att de äldre i Haparanda kan ha svårt att efterfråga just denna typ av bostäder. På grund av den svaga bostadsmarknaden i Haparanda är det också svårt att finansiera ökade boendekostnader i exempelvis ett trygghetsboende med en eventuell reavinest från försäljning av hus. Det är därför särskilt viktigt att försöka åstadkomma rimliga hyresnivåer när trygghetsboenden planeras och byggs.

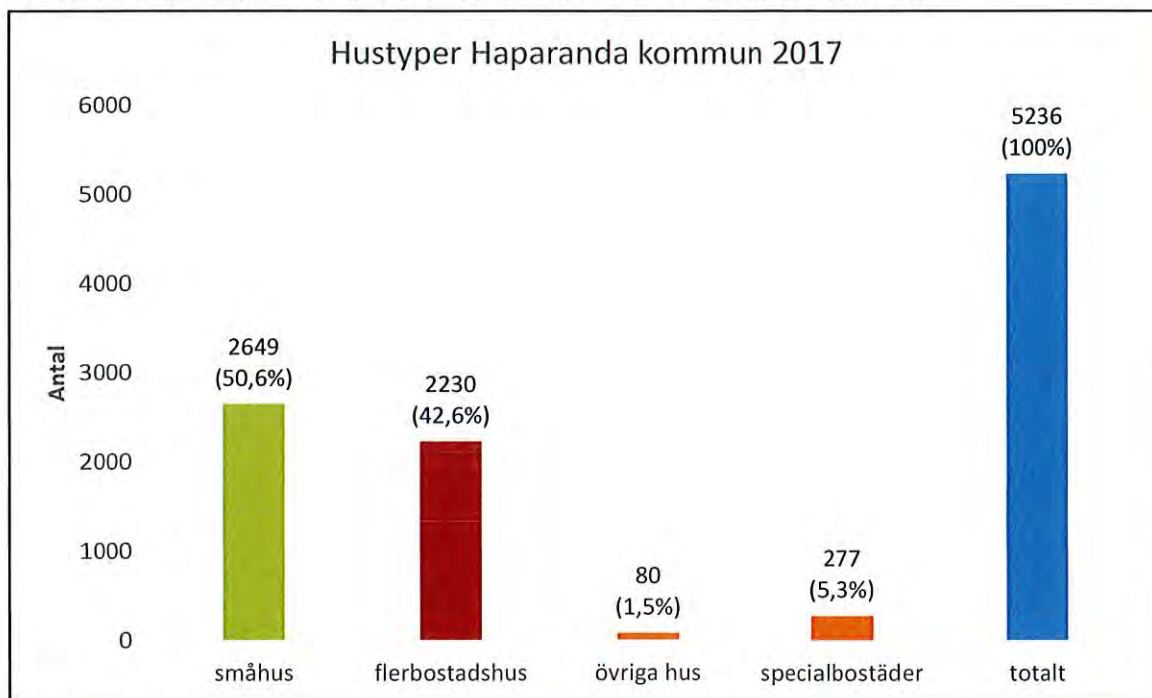
Bostadsbeståndet i Haparanda

Hustyper och upplåtelseformer

I Haparanda kommun fanns det år 2017 totalt 5236 bostäder. Som redovisats tidigare fanns det samma år totalt 4917 hushåll i kommunen (SCB, 2018j). Det fanns alltså 319 fler bostäder än vad det fanns hushåll vilket innebär att vakansgraden i bostadsbeståndet i Haparanda kommun låg på cirka 6% år 2017. För att det ska vara möjligt att byta bostad så är det viktigt att det finns en viss vakansgrad.

Att det finns vakanta bostäder innebär dock inte per automatik att alla kommunens invånare kan tillgodose sina behov på bostadsmarknaden. Vakansgraden säger inget om vilken typ av bostäder som är vakanta, var i kommunen de är belägna, hur stora de är eller vad de kostar, faktorer som har stor betydelse när människor ska byta bostad. I Haparanda finns det relativt god tillgång till både stora och relativt billiga bostäder vilket kan innebära att ensamhushåll kan efterfråga större bostäder än i andra kommuner med en starkare bostadsmarknad och högre prisnivå. Det är därför inte helt enkelt att säga huruvida utbudet av vakanta bostäder kan matcha den efterfrågan som finns.

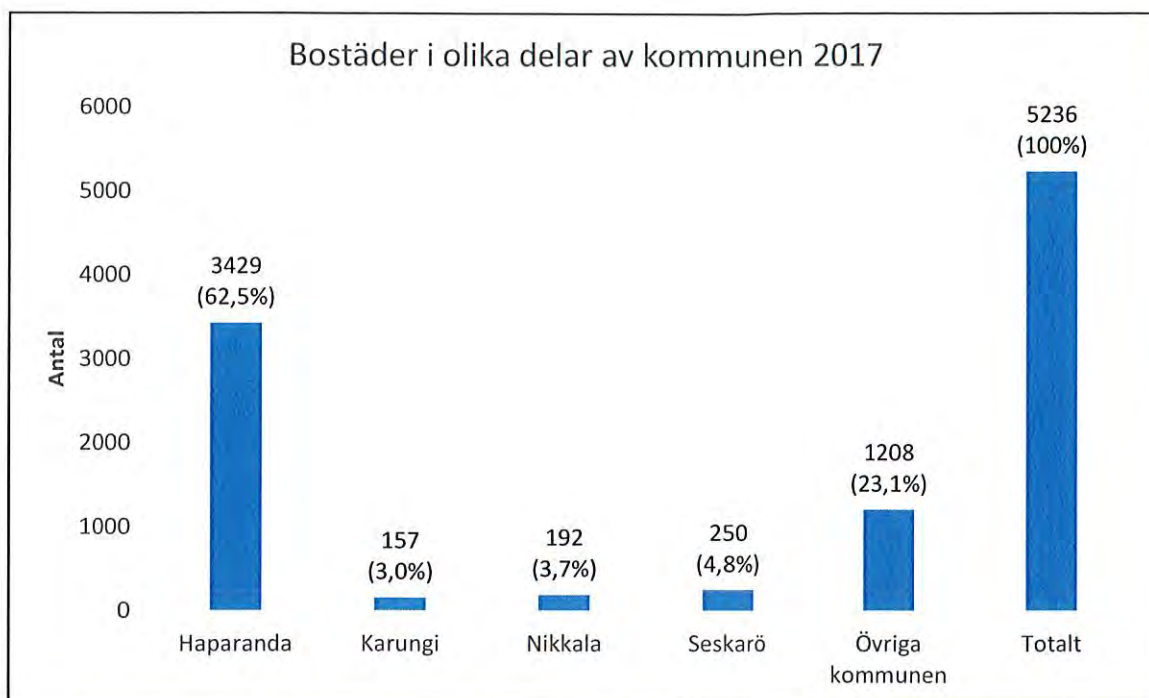
I Haparanda består bostadsbeståndet till 50% av småhus och 42 % av flerbostadshus. Jämfört med grannkommunerna Kalix, Överkalix och Övertorneå så har Haparanda en lägre andel småhus. I grannkommunerna utgörs över 60% av beståndet av småhus och under 30% av beståndet av flerbostadshus. Fördelningen i Haparanda är mer lik den i Norrbottens län där 50% av bostadsbeståndet utgörs av småhus och cirka 41% av flerbostadshus (SCB, 2018j).

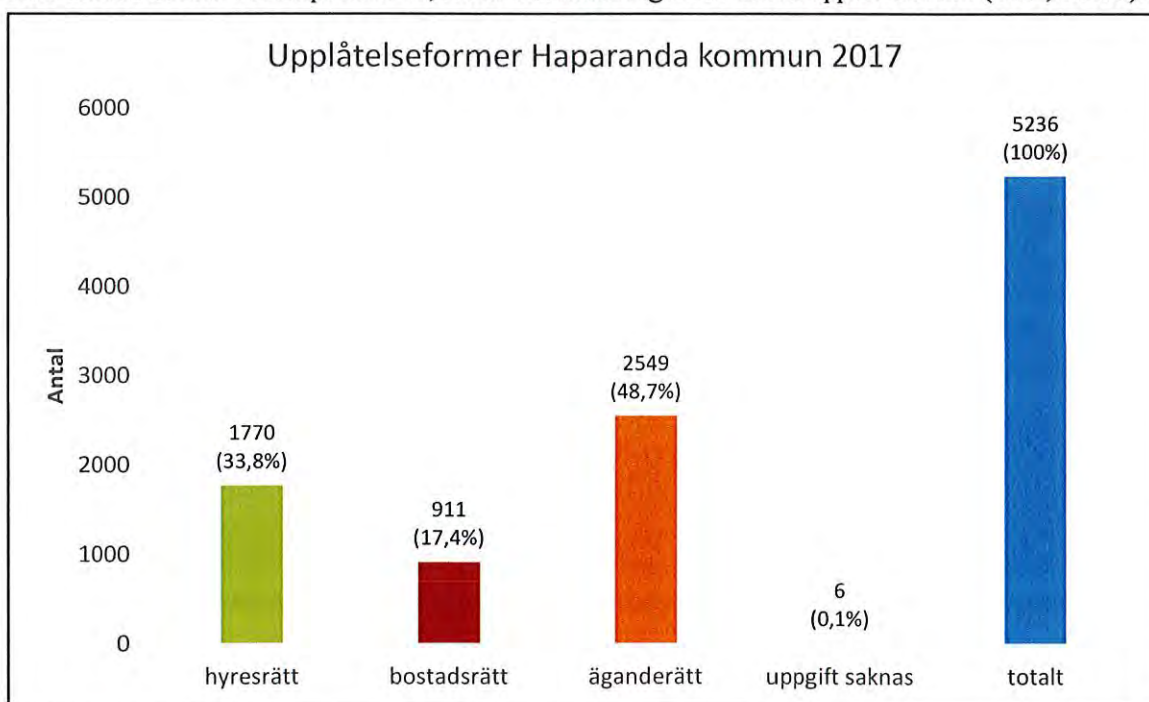
Källa: SCB, 2018j. Med specialbostäder avses bostäder för äldre, funktionshindrade och för studenter. Övriga hus avser byggnader som inte huvudsakligen är avsedda för bostadsändamål men ändå innehåller vanliga bostadslägenheter, till exempel byggnader avsedda för verksamheter eller samhällsfunktioner.

De allra flesta bostäderna i kommunen finns i Haparanda centralort. Det är också den ort där det finns fler bostäder i flerbostadshus än i småhus, hela 2088 bostäder i flerbostadshus jämfört med 1272 bostäder i småhus. I övriga orter som redovisas i diagrammet nedan så är det fler bostäder i småhus än i flerbostadshus.

Handwritten signatures and initials in blue ink.

Även vad gäller fördelningen mellan upplåtelseformer så skiljer sig Haparanda från grannkommunerna Kalix, Överkalix och Övertorneå. I Övertorneå och Överkalix kommuner utgörs en mycket liten del av beståndet av bostadsrätter, istället dominerar äganderätter som utgör runt 65% av beståndet. Haparanda har även en högre andel bostadsrätter jämfört med Kalix kommun och Norrbottens län där 9% respektive 12,6% av beståndet utgörs av denna upplåtelseform (SCB, 2018k).

Källa: SCB, 2018k

Haparanda har en bra blandning av olika upplåtelseformer i det befintliga beståndet. Det skapar förutsättningar för rörlighet på bostadsmarknaden. Att det finns ett bra utbud av olika upplåtelseformer gör att det är lättare för människor att hitta en bostad som matchar deras behov och preferenser. Att det finns en relativt stor andel hyresrätter även i framtiden är betydelsefullt för att unga, nyanlända och människor med olika socioekonomiska förutsättningar ska kunna tillgodose sina bostadsbehov.

Hyresbeståndet i Haparanda

Haparandabostäder

Stiftelsen Haparandabostäder är ett allmännyttigt bostadsbolag och den största aktören på hyresbostadsmarknaden i kommunen. De har totalt 518 lägenheter i sitt bestånd fördelade på nedanstående storlekar.

Haparandabostäders bestånd	
Storlek	Antal
1 rok	110
2 rok	230
3 rok	170
4 rok	8
Totalt	518

Utöver Haparandabostäder finns även ett antal mindre privata hyresvärdar som framförallt har lägenheter i Haparanda centralort.

Bostadsmarknaden i Haparanda kommun

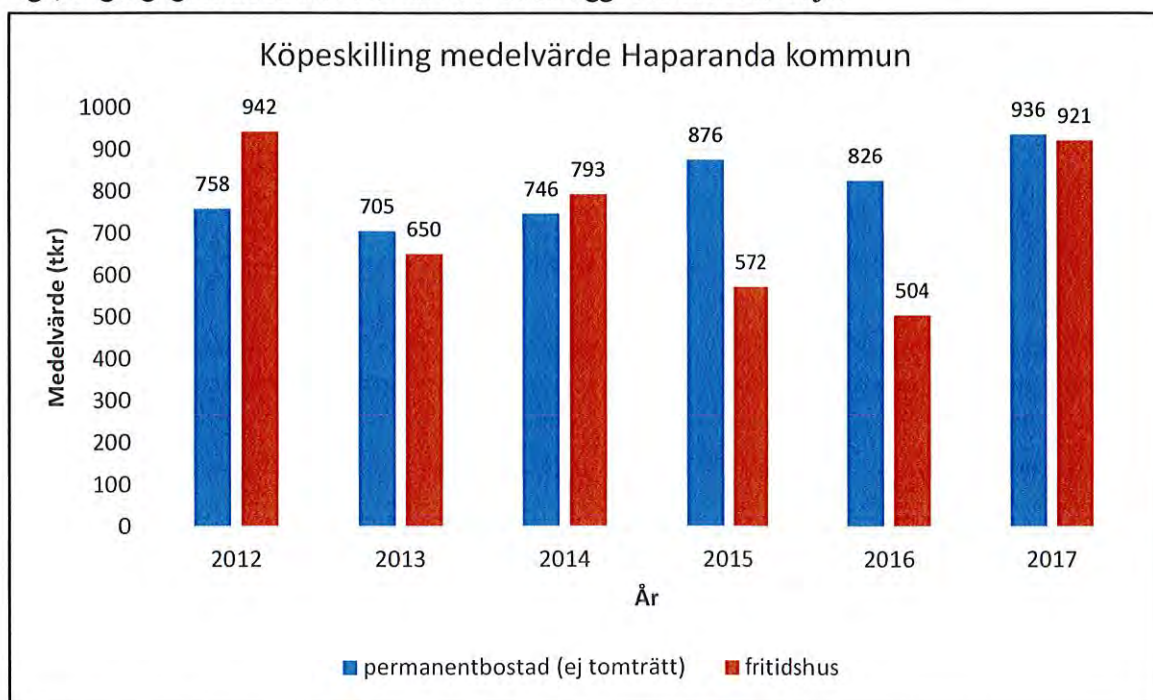
Prisförändringar

Som tabellen nedan visar så har genomsnittspriserna på permanentbostäder i Haparanda kommun stigit de senaste fem åren. Grannkommunerna Kalix, Överkalix och Övertorneå som har liknande förutsättningar vad gäller befolkning och geografiskt läge, uppvisar en liknande trend.

Prisförändringar permanentboende småhus			
	Medelpris, tkr 2017	Prisförändring i % mellan 2016 och 2017	Prisförändring i % mellan 2012 och 2017
Haparanda	936	11,7	19,0
Kalix	709	2,9	36,8
Överkalix	571	25,2	42,2
Övertorneå	403	9,4	21,8

Källa: SCB, 2018!

I Haparanda sker relativt få försäljningar av småhus jämfört med större kommuner. Det betyder att genomsnittspriset kan påverkas av enstaka försäljningar som ligger högt över eller under genomsnittspriset. Betalningsvilja och priser påverkas av bostädernas storlek, standard, geografiska läge, tillgänglighet till service och om de bedöms ligga i en attraktiv miljö.

Källa: Källa: SCB, 2018!

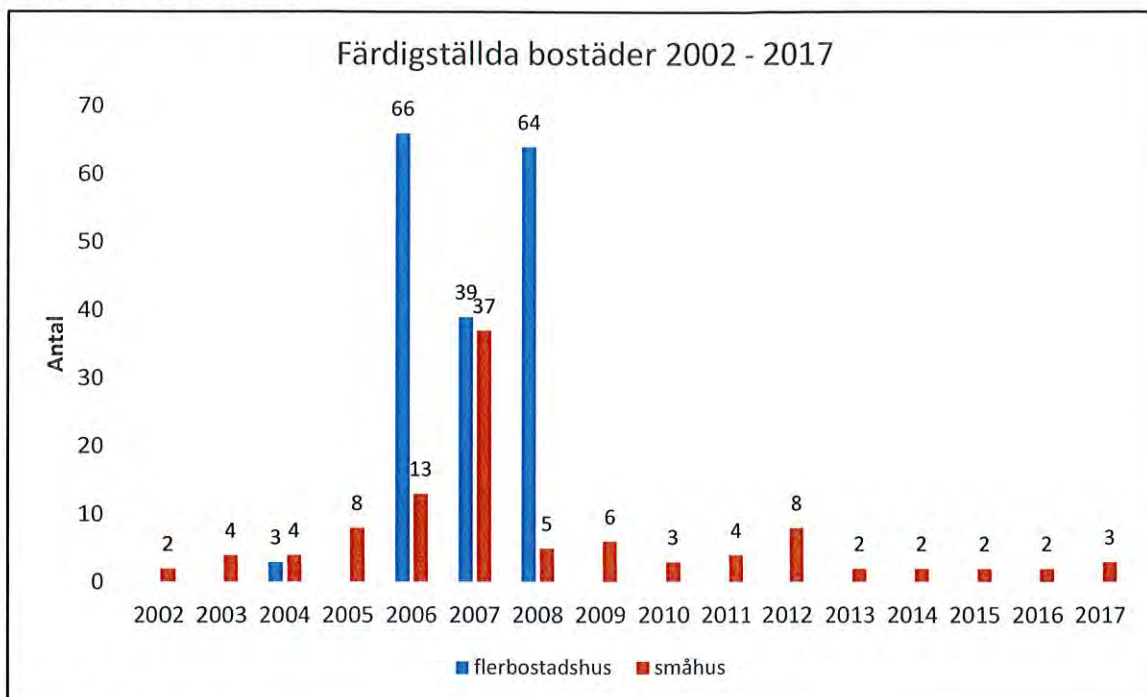
Även genomsnittspriserna på fritidshus har gått både upp och ner de senaste fem åren.

Ökade priser har betydelse för banker och låneinstitut när de bedömer risker vid beviljande av bostadslån. Förutsättningarna att genom lån finansiera bostadsköp eller nyproduktion skiljer sig dock åt mellan olika delar av kommunen. Bostadsmarknaden i Haparanda påverkas av närheten till Finland och av att många bor på en sida av nationsgränsen och jobbar på den andra. Vid framtida revideringar av riktlinjerna för bostadsförsörjningen vore det intressant att göra en gränsöverskridande analys av bostadsmarknaden vilket är svårt att göra idag då statistiken inte är samordnad.

[Handwritten signatures]

Bostadsbyggande

Nedan redovisas antalet färdigställda bostäder i flerbostadshus och småhus i Haparanda kommun mellan åren 2002 till 2017.

Källa: SCB, 2018m

Som diagrammet visar så har byggtakten, med undantag för åren 2006-2008, varit relativt låg i Haparanda sedan 2002. Det gäller särskilt för bostäder i flerbostadshus. Det beror både på att befolkningen i kommunen har minskat under en längre tid och att bostadsmarknaden i kommunen är svag.

I Haparanda kommun är det därför svårt att öka utbudet av bostäder genom nyproduktion eftersom att marknadsvärdet på bostäder är lägre än kostnaden för att bygga nytt. Ökad efterfrågan på bostäder kan på sikt innebära att marknadsvärde och kostnad för att bygga nytt närmar sig varandra. Med hänsyn till hur prisutvecklingen på bostäder har sett ut i Haparanda kommun de senaste åren så kan det dock komma att dröja innan produktionskostnader och marknadsvärde möts.

Svårigheterna att på svaga bostadsmarknader finansiera nyproduktion har de senaste åren uppmärksammats på nationell nivå. I början av 2017 tillsattes en utredning om förbättrad bostadsfinansiering och i december 2017 presenterade utredningen ett delbetänkande: *Lån och garantier för fler bostäder* (SOU 217:108). I betänkandet föreslås att de statliga kreditgarantierna för lån till bostadsbyggande ska vässas och breddas och kunna lämnas även för lån till renovering. I betänkandet föreslås också att staten ska erbjuda marknadskompletterande toplån där det inte går att få tillräcklig finansiering på den ordinarie kreditmarknaden. Det ska möjliggöra högre belåningsgrad även på svaga bostadsmarknader och minska behovet av eget kapital för att finansiera nyproduktion.

Handwritten signatures in blue ink.

Beviljade bygglov

Nedan redovisas beviljade bygglov fördelat på hustyper och var i kommunen de bygglovsbeviljade åtgärderna planerats att genomföras.

Flerbostadshus

Sedan 2010 har det endast beviljats ett bygglov för flerbostadshus, i Haparanda centralort. Mellan 2004 och 2007 beviljades det 9 bygglov för flerbostadshus i Haparanda centralort.

Enbostadshus

Som tabellen nedan visar så byggdes de flesta enbostadshusen utanför någon av kommunens tätorter mellan åren 2010 och 2017.

Ort	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totalt
Haparanda	2	0	2	0	0	0	1	1	6
Nikkala	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Seskarö	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Karungi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Övriga kommunen	2	2	4	4	2	2	1	1	18
Totalt	4	4	6	4	2	2	2	3	26

Källa: Haparanda kommun

Fritidshus

De allra flesta bygglov som beviljades mellan 2010 och 2017 var avsedda för att uppföra fritidshus. Hela 47 bygglov för fritidshus beviljades varav de flesta avsågs uppföras utanför någon av kommunens tätorter.

Fysisk planering

Översiktsplan

I översiktsplanen för Haparanda kommun som antogs 2013 anges att bostadsbyggande i första hand ska koncentreras till förtätningsområden samt att lägenhetsfördelningen ska vara sådan att alla grupper och hushållstorlekar kan beredas bostäder. I de områden som utpekats som lämpliga för förtätning i översiktsplanen beräknas cirka 730 bostäder i form av både flerbostadshus och villor kunna uppföras.

Kommunens översiktsplan revideras under 2018 och beräknas kunna antas av kommunfullmäktige i Haparanda under 2019.

För Haparanda centralort, Säivis by, Vuono och Salmis, Seskarö, Karungi, Nikkala och Torne älvdal har översiktsplanen fördjupats. I alla de ovan nämnda områdena förelås i fördjupningarna att ny bostadsbebyggelse ska kunna uppföras.

Detaljplaner

Detaljplanerad mark för bostäder finns framförallt i Haparanda centralort. Även i Nikkala, på Seskarö och i Karungi finns detaljplanerad mark för bostadsändamål.

5. BEHOV FÖR OLIKA GRUPPER

Äldre

Det finns 154 vård- och omsorgsplatser i särskilda boenden i Haparanda kommun. Det finns även 70 lägenheter i trygghetsboende Utöver det finns även 70 seniorlägenheter.

I dagsläget kan Haparanda kommun tillgodose behovet av särskilt boende för äldre i kommunen. Befolkningsutvecklingen i Haparanda innebär dock att andelen och antalet äldre över 80 år kommer att öka i framtiden. Enligt den befolkningsprognos som finns att tillgå kan antalet äldre komma att öka med nästan 200 personer till 2027. Det kan därför finnas behov av att bygga fler bostäder i särskilda boenden för att tillgodose framtida behov. Det är också viktigt att bostadsbeståndet är flexibelt och kan anpassas och nyttjas på det sätt som bäst passar de framtida behoven av vård och omsorg.

Det finns idag få vakanser i den del av bostadsbeståndet som utgörs av senior och trygghetsboenden vilket indikerar att detta är populära boendeformer för äldre som inte är i behov av särskilt boende. Kommunen planerar att bygga ytterligare 20 trygghetslägenheter. Det kan i framtiden bli aktuellt att utöka utbudet av trygghetslägenheter i kommunen ytterligare.

Ungdomar och studenter

Haparanda kommun bedömer att det i dagsläget råder balans på bostadsmarknaden för unga i kommunen. Det innebär att unga kan tillgodose sina behov av bostäder. Kommunen har i dagsläget sex särskilda ungdomsbostäder. Haparandabostäder erbjuder även ungdomsrabatter på lägenheter. Rabatten gäller i fyra år och riktar sig till personer under 29 år som inte är hyresgäster hos Haparandabostäder sedan tidigare. Om det visar sig att ungdomar har svårt att tillgodose sina behov av bostäder eller inte kan efterfråga de bostäder som finns på bostadsmarknaden i Haparanda kan det bli aktuellt att öka utbudet av ungdomsbostäder i framtiden.

Det finns idag inga särskilda studentbostäder i Haparanda kommun. De som bor i Haparanda och studerar bedöms kunna tillgodose sina behov av bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden eller genom att de kan erbjudas ungdomsbostäder.

Personer med funktionsnedsättning

Kommunen har enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (1993:387) och socialtjänstlagen (2001:453) ansvar för att särskilt utsatta grupper ska kunna tillgodose sina bostadsbehov. Det finns idag 70 bostäder i boenden för personer med funktionsnedsättning i behov av särskilt stöd i Haparanda kommun. Behovet av platser kommer att ligga kvar på ungefär samma nivå som idag de kommande 5 åren och det finns därför inte behov av att öka utbudet av särskilt anpassade bostäder. Det är dock viktigt att uppföljning sker varje mandatperiod så att kommunen har god framförhållning och kan öka utbudet av särskilt anpassade bostäder om situationen skulle förändras.

Nyanlända

Enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning så är Sveriges kommuner skyldiga att efter anvisning ta emot nyanlända. Antalet nyanlända som Haparanda kommun ska ta emot varje år beslutas av Länsstyrelsen i Norrbotten och baseras på Migrationsverkets prognoser och beslut om hur många som ska anvisas till varje län. Länsstyrelsen har beslutat att Haparanda ska anvisas 3 nyanlända år 2018. Det är färre än 2017 då 22 personer anvisades till kommunen. Hur många nyanlända som kommer att anvisas till Haparanda de kommande åren är svårt att förutspå eftersom att det är beroende av hur många som söker asyl och beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Hur många som söker asyl och beviljas uppehållstillstånd är i sin tur beroende både av händelser i vår omvärld och av vilken politik som förs av Sveriges regering.

Under 2018 har Haparanda kommun till och med den 1 september tagit emot 20 nyanlända av vilka två var ensamkommande barn. De nyanlända som kommer till kommunen kan idag erbjudas boende.

Kommunen samarbetar med det allmännyttiga bostadsbolaget och vid behov även med privata hyresvärdar för att tillgodose nyanländas behov av bostäder.

Ensamkommande barn

Ensamkommande flyktingbarn som kommer till Sverige anvisas av Migrationsverket till en kommun som ska ta det långsiktiga ansvaret för barnets boende och omsorg. Anvisningskommunen ska bland annat ordna lämpligt boende och se till att barnet erbjuds skolundervisning. Hur många ensamkommande som anvisas till en kommun beräknas utifrån en modell där kommunerna tilldelas en andel uttryckt i promille. Andelstalet för Haparanda kommun är 1,43 för år 2018. Fram till 1 september 2018 hade inget ensamkommande barn anvisats till kommunen. På grund av att mottagandet nu är mindre än för några år sedan så har kommunen stängt de särskilda boenden för ensamkommande barn och ungdomar som funnits i kommunen under den period när mottagandet var större. Eftersom att det nu kommer färre ensamkommande så kan kommunen hitta individuella lösningar för att tillgodose ensamkommandes behov av bostäder.

Hemlösa

Hemlöshet ser ut på olika sätt och tar sig olika uttryck och olika personer kan befinna sig i olika situationer av hemlöshet. Socialstyrelsen har i rapporten *Hemlöshet 2017 - Omfattning och karaktär* beskrivit fyra olika situationer av hemlöshet som en person kan befinna sig i.

- **Akut hemlöshet**
Person som är hänvisad till akutboende, härbärge, jourboende, skyddade boenden eller motsvarande. I denna situation ingår även personer som sover i offentliga lokaler, utomhus eller i trappuppgångar, tält, bilar eller motsvarande.
- **Institutionsvistelse och stödboende**
Person som är intagen eller inskriven på en kriminalvårdsanstalt, ett hem för vård och boende (HVB-hem), ett familjehem eller en SiS-institution.
- **Långsiktiga boendelösningar**
Person som bor i en av kommunen och socialtjänsten ordnad boendelösning som försökslägenhet, träningslägenhet, socialt eller kommunalt kontrakt eller motsvarande. Detta är en boendesituation där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler.
- **Eget ordnat kortsiktigt boende**
Person som bor tillfälligt och utan kontrakt hos kompisar, familj eller släktingar eller som tillfälligt inneboende eller med andrahandskontrakt hos en privatperson.

Det finns idag ett fåtal personer i kommunen som är hemlösa av olika anledningar.

I övrigt känner kommunen inte till att det finns personer som befinner sig i akut hemlöshet, personer i institutionsvistelse och stödboende eller personer med eget ordnat kortsiktigt boende som kommunen har varit i kontakt med med anledning av deras bostadssituation. Det finns dock ett antal personer som är i behov av långsiktiga boendelösningar. För att stödja personer i behov av långsiktiga boendelösningar så ger kommunen stöd i form av bistånd till andrahandskontrakt i enlighet med socialtjänstlagen. Om det uppstår behov av att akut lösa ett boende på kort sikt så har kommunen också en akut/jourlägenhet som kan nyttjas.

Personer i behov av skyddat boende

De som utsätts för våld i nära relationer kan ofta behöva nytt eller skyddat boende med kort varsel. Kommunen har ett ansvar att bistå den som utsätts för våld och som måste lämna hemmet oplanerat. Haparanda kommun har en akut/jourlägenhet dit den som har behov av nytt eller skyddat boende med kort varsel kan flytta. Kommunen samverkar också med kvinnojouren samt med grannkommuner för att kunna erbjuda skyddade boenden. Kommunen följer socialstyrelsens riktlinjer och handboken *Våld – Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*.

Stöd till bostadsbyggande

Fram till årsskiftet 2018/2019 fanns det statsbidrag för ökat bostadsbyggande som kunde sökas av kommuner samt stöd för hyresbostäder som kunde sökas av bostadsföretag, fastighetsägare eller byggföretag. Politiska överenskommelser har träffats om att återinföra nytt stöd för bostadsbyggande. I dagsläget är det dock oklart hur stöd kommer utformas och när de kan komma att återinföras. Nedanstående stöd är dock fortfarande möjligt att söka.

Stöd till bostäder för äldre

Nybyggnation eller ombyggnation av bostäder för äldre personer kan få stöd som täcker en del av byggkostnaden. Stöd kan även ges till anpassning av exempelvis entréer, trapphus eller tvättstugor i hus med hyresrätter eller bostadsrätter så att de fungerar bättre för äldre personer.

Både allmännyttiga bostadsföretag, byggföretag, privata fastighetsägare och kooperativa bostadsföreningar kan söka stödet. Stöd till anpassningsåtgärder kan även sökas av bostadsrättsföreningar.

6. REFERENSER

Boverket (2015). *Behov av bostadsbyggande. Teori och metod samt en analys av behovet av bostäder till 2025. Rapport 2015:18.*

Länsstyrelsen i Norrbotten (2017). *På tal om kvinnor och män i Norrbotten.*

Region Västerbotten (2015). *Befolkningsprognos 2016-36*

Socialstyrelsen (2017). *Hemlöshet 2017 – omfattning och karaktär.*

Socialstyrelsen (2017). *Våld – handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer.*

SOU 2015:85. *Bostäder att bo kvar i – bygg i gemenskap i tillgänglighetssmarta boendemiljöer.*

SOU 2017:108. *Lån och garantier för fler bostäder*

Statistikunderlag

SCB (2018a). *Folkmängden efter region, civilstånd, ålder och kön. År 2002 – 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningNy/?rxid=c1d1717b-e9ce-4ef0-968e-16b20cd805f7

SCB (2018b). *Antal och andel hushåll samt personer efter region och hushållsstorlek. År 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101S/HushallT03/?rxid=c1d1717b-e9ce-4ef0-968e-16b20cd805f7

SCB (2018c). *Antal personer efter region och hushållstyp. År 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101S/HushallT04kon/?rxid=c1d1717b-e9ce-4ef0-968e-16b20cd805f7

SCB (2018d). *Flyttningar efter region, ålder och kön. År 2010 – 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101J/Flyttningar97/?rxid=c1d1717b-e9ce-4ef0-968e-16b20cd805f7

SCB (2018e). *Levande födda efter region. År 2010 – 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101H/FoddaK/?rxid=c1d1717b-e9ce-4ef0-968e-16b20cd805f7

SCB (2018f). *Döda efter region. År 2010 – 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101I/DodaFodlsearK/?rxid=c1d1717b-e9ce-4ef0-968e-16b20cd805f7

SCB (2018g). *Förvärvsarbete 16+ år med arbetsplats i regionen (dagbefolkning) (RAMS) efter region. Ålder och kön. År 2016.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0207_AM0207K/DagSektAl dK/?rxid=b406588e-e05e-4806-8f65-c58d297ff73a

SCB (2018h). *Förvärvsarbete pendlare 16+ år över kommungräns (RAMS) efter kommun och kön. År 2010 – 2016.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0207_AM0207L/PendlingK/?rxid=b406588e-e05e-4806-8f65-c58d297ff73a

SCB (2018i). *Sammanräknad förvärvsinkomst för boende i Sverige hela året efter region, kön och ålder. År 2016.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_HE_HE0110_HE0110A/SamForvInk1/?rxid=b406588e-e05e-4806-8f65-c58d297ff73a

SCB (2018j). *Antal lägenheter efter region och hustyp. År 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0104/BO0104T01/?rxid=b406588e-e05e-4806-8f65-c58d297ff73a

SCB (2018k). *Antal lägenheter efter region och upplåtelseform (inklusive specialbostäder). År 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0104/BO0104T04/?rxid=b406588e-e05e-4806-8f65-c58d297ff73a

SCB (2018l). *Försålda permanenta småhus efter region. År 2012 - 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0501_BO0501B/FastprisSHR egionAr/?rxid=b406588e-e05e-4806-8f65-c58d297ff73a

SCB (2018m). *Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region och hustyp. År 2002 – 2017.*

Tillgänglig:

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BO_BO0101_BO0101A/LghReHtyp UfAr/?rxid=b406588e-e05e-4806-8f65-c58d297ff73a

